

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 26.11.2007
COM(2007) 738 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**De situatie van personen met een handicap in de Europese Unie: het Europese Actieplan
2008-2009**

{SEC(2007)1548}

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	De situatie van personen met een handicap	3
2.1.	Feiten en cijfers	3
2.2.	De groeiende economische dimensie	3
3.	De resultaten van het Actieplan van de EU voor personen met een handicap voor 2006-2007	4
3.1.	Gezamenlijke actie van de Gemeenschap en de lidstaten	4
3.2.	Acties op EU-niveau	4
3.3.	Ontwikkelingen op nationaal niveau	7
4.	Prioriteiten voor 2008-2009	8
4.1.	Acties voor integratiegerichte participatie door middel van toegankelijkheid	8
4.2.	Acties met het oog op volledige uitoefening van grondrechten	11
5.	Conclusies	12

BIJLAGEN

1. INLEIDING

Het doel van de strategie inzake handicaps van de Commissie sinds 2003¹ is gelijke kansen voor personen met een handicap tot een realiteit te maken. Door in 2007 gezamenlijk het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van mensen met een handicap² (het VN-verdrag) te ondertekenen, hebben de Europese Gemeenschap en haar lidstaten bevestigd dat zij handicaps beschouwen als een mensenrechtentema in brede zin³ dat wettelijk geregeld dient te worden.

Het Actieplan van de EU voor personen met een handicap (Disability Action Plan, DAP) 2003-2010 biedt mogelijkheden voor de tenuitvoerlegging van deze strategie door middel van mainstreaming van thema's in verband met handicaps in alle relevante EU-beleidsterreinen. Daarnaast zijn de lidstaten bezig met de tenuitvoerlegging van de conclusies van de Raad van 2003, waarin hen verzocht werd kwesties in verband met handicaps proactief te mainstreamen binnen relevante beleidsterreinen⁴.

Het DAP wordt uitgevoerd in fasen van twee jaar, met beleidsprioriteiten die ingaan op de achterstand inzake gelijke kansen waarmee personen met een handicap te maken hebben. De bedoeling van deze mededeling is:

- a) het analyseren van de ontwikkelingen van de situatie van personen met een handicap;
- b) het verslag doen van de resultaten van de tweede fase van het DAP (2006-2007);
- c) het vaststellen van prioriteiten voor 2008-2009 om de strategische doelstellingen van het DAP te verwezenlijken.

2. DE SITUATIE VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

2.1 Feiten en cijfers

Een analyse van de meest recente gegevens⁵ (bijlage 1) bevestigt dat er een sterke correlatie bestaat tussen handicaps en vergrijzing. Ook blijkt daaruit dat personen met een handicap nog steeds disproportioneel van de arbeidsmarkt worden uitgesloten, en dat de situatie van vrouwen met een handicap nog ongunstiger is dan die van mannen met een handicap (bijlage 2). Bovendien hebben mensen met leerproblemen en geestelijke handicaps nog minder kans op werk dan mensen met fysieke handicaps.

2.2 De groeiende economische dimensie

De uitsluiting van mensen met een handicap van de arbeidsmarkt is een ernstig probleem, vanuit het perspectief van gelijke kansen. Dit probleem heeft ook een economische dimensie: met het oog op de krimpende werkende bevolking als gevolg van demografische

¹ COM(2003) 650.

² <http://www.un.org/esa/socdev/enable/>.

³ Burger-, politieke, economische, sociale en milieurechten.

⁴ Conclusies van de Raad betreffende de follow-up van het Europees Jaar van mensen met een handicap 15512/03.

⁵ "Men and women with disabilities in the EU", Applica, CESEP en Alphametrics, 2007.

ontwikkelingen heeft de Europese Voorjaarsraad van 2006⁶ benadrukt dat meer gebruik moet worden gemaakt van het onbenutte potentieel van veel mensen die nu van de arbeidsmarkt worden uitgesloten. De Raad noemde mensen met een handicap als een van prioritaire groepen in dit verband.

In combinatie met de correlatie tussen vergrijzing en handicaps betekent dit dat de vraag naar betere toegankelijkheid sterk toeneemt⁷. Het economische belang van de markt voor toegankelijke producten groeit en is een drijvende kracht achter innovatie geworden, met name in de VS en Japan op terreinen als ICT. De Amerikaanse wetgeving stelt bepaalde toegankelijkheids-eisen verplicht in openbare aanbestedingen, en dit maakt het voor de federale overheid gemakkelijker om mensen met een handicap in dienst te nemen en te houden. Toegankelijkheid kan voor een persoon met een handicap het verschil uitmaken tussen een actief beroepsleven en afhankelijkheid van sociale bijstand.

Ook de sector sociale dienstverlening groeit en creëert nieuwe banen om aan de groeiende vraag van een vergrijzende bevolking te voldoen. In 2004 bood de sector dienstverlening aan mensen met een handicap werk aan meer dan 8 miljoen mensen en behaalde een jaaromzet van 68 miljard euro voor de EU27⁸, en deze cijfers zullen naar verwachting blijven stijgen⁹.

3. DE RESULTATEN VAN HET ACTIEPLAN VAN DE EU VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP VOOR 2006-2007

3.1 Gezamenlijke actie van de Gemeenschap en de lidstaten

De gemeenschappelijke Europese benadering van het thema handicaps heeft sterke invloed gehad op de inhoud van het VN-verdrag, waarin wordt erkend dat "handicaps" een begrip in ontwikkeling is, hetgeen aansluit bij het Europese sociale model op dit punt. Bovendien vormen de voornaamste elementen van de EU-benadering, die non-discriminatie, gelijke kansen en actieve integratie combineert, ook de kern van het VN-verdrag.

De lidstaten en de Commissie zijn op een informele vergadering van ministers in juni 2007 overeengekomen om samen met de maatschappelijke organisaties te werken aan een coherente en gecoördineerde aanpak voor de tenuitvoerlegging van het VN-verdrag. Zij hebben besloten dat de EU-werkgroep op hoog niveau inzake gehandicapten (Disabilities High Level Group, D-HLG) gemeenschappelijke uitdagingen en mogelijke oplossingen dient te identificeren en aan verslag over de vorderingen zal uitbrengen aan toekomstige ministeriële vergaderingen over het thema handicaps.

3.2 Acties op EU-niveau

Het DAP voor 2006-2007 is vooral gericht op vier terreinen met betrekking tot zelfstandigheid: het aanmoedigen van (economische) activiteit, ondersteunende diensten en zorgverlening van goede kwaliteit, toegankelijkheid van dagelijks benodigde goederen en diensten, en het verhogen van de analysecapaciteiten van de EU¹⁰.

⁶ Conclusie 34.

⁷ http://ec.europa.eu/employment_social/social_situation/studies_en.htm.

⁸ Volgens de European Association of Service Providers to Disabled Persons.

⁹ OESO, 4/4/2007, health paper 26, <http://www.oecd.org/dataoecd/13/8/38343783.pdf>.

¹⁰ COM(2005) 604 van 28.11.2005.

- **Activiteit aanmoedigen**

Geringe arbeidsparticipatie van personen met een handicap kan zowel te wijten zijn aan discriminatoire als aan niet-discriminatoire obstakels. Daarom is er behoefte aan een combinatie van instrumenten ter bestrijding van discriminatie, om actieve ondersteuning te bieden, en om belemmeringen van toegankelijkheid weg te nemen.

De richtlijn inzake gelijke behandeling in arbeid en beroep¹¹ is in alle lidstaten in nationaal recht omgezet en een verslag over de tenuitvoerlegging zal begin 2008 gereed zijn. Een arrest van het Europese Hof van Justitie betreffende het begrip handicaps¹² heeft de verschillen tussen ziekte en handicaps in de context van de toepassing van de Richtlijn benadrukt. Verder wordt nog een uitspraak verwacht betreffende "discriminatie door associatie" van verzorgers van personen met een handicap¹³.

De Commissie werkt momenteel aan een nieuwe groepsvrijstellingsverordening voor overheidssteun¹⁴ waardoor de regels voor indienstneming van en ondersteuning van opleidingen voor personen met een handicap vereenvoudigd zullen worden en bepaalde steunregelingen van de verplichting tot voorafgaande aanmelding bij de Commissie uitgezonderd zullen worden.

Het cohesiebeleid speelt een belangrijke rol bij de ondersteuning van werkgelegenheid voor en sociale integratie van personen met een handicap, en van toegankelijkheid, door middel van de operationele programma's die door lidstaten, regio's en het bredere partnerschap in samenwerking met de Commissie voorbereid en uitgevoerd worden, en die gefinancierd worden door het Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF). De algemene verordening voor de periode 2007-2013 bepaalt dat "...vooral de toegankelijkheid voor personen met een handicap één van de criteria (is) die bij de omschrijving van door de fondsen medegefinancierde acties in acht moeten worden genomen en waarmee in de diverse fasen van uitvoering rekening moet worden gehouden"¹⁵.

- **Toegang tot zorg van goede kwaliteit en ondersteunende diensten**

De werkgroep op hoog niveau (D-HLG)¹⁶ heeft een discussiestuk voorgelegd betreffende de mainstreaming van handicaps in het kader van de open coördinatiemethode inzake sociale integratie, sociale bescherming en langdurige zorg. Dit document gaat in op goede praktijken en bevat een aantal aanbevelingen betreffende een coherente aanpak door meer mainstreaming op nationaal niveau. Verder wordt momenteel een onderzoek verricht naar de specifieke discriminatierisico's van personen met een handicap in een situatie van sterke afhankelijkheid of met complexe behoeften¹⁷.

De D-HLG is tot overeenstemming gekomen over een praktisch kader op EU-niveau voor de kwaliteit van Sociale Diensten van Algemeen Belang (Social Services of General Interest,

¹¹ Richtlijn 2000/78/EG van 27.11.2000.

¹² Zaak C-13/05 Chacon-Navas tegen Eurest CSA.

¹³ Zaak C-303/06 Coleman tegen Attridge Law.

¹⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/reform.cfm.

¹⁵ Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad, artikel 16.

¹⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/index/hlg_esf_nsrf_en.pdf.

¹⁷ Oproep tot het indienen van inschrijvingen VT/2006/014, eindverslag 2008.

SSGI)¹⁸ voor personen met een handicap, op basis van mensenrechten en "total quality management". Dit kader geeft een omschrijving van wat onder kwaliteit van deze diensten verstaan moet worden en bepaalt gemeenschappelijke kenmerken en relevante criteria. De diversiteit en de bijzondere kenmerken van deze diensten worden benadrukt, evenals de noodzaak van kwaliteitsindicatoren. Het Europees Comité voor sociale bescherming zal dit initiatief nader bestuderen, en er zal rekening mee worden gehouden in de toekomstige Europese strategie inzake de kwaliteit van SSGI.

Op lokale gemeenschappen gebaseerde diensten (Community Based Services, CBS) bieden betere mogelijkheden voor zelfstandig leven dan opname in een inrichting¹⁹. De resultaten van een onderzoek²⁰ naar de kosten van CBS (zorg, gezondheid en ondersteuning), dat tegen het einde van 2007 verwacht wordt, zullen een rol spelen in de dialoog met de Raad van Europa²¹ over het opnemen in inrichtingen van kinderen met een handicap.

- **Toegankelijkheid van goederen en diensten**

De verordening van 2006 inzake de rechten van gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit die per luchtvervoer reizen²² is het eerste Europese wetgevingsbesluit waardoor personen met een handicap op gelijke voet gesteld worden als personen zonder handicap. De verordening verplicht beheersorganen van luchthavens om kosteloos assistentie en accommodatie aan te bieden en de toegankelijkheid te waarborgen. Voor de internationale spoorwegsector zijn vergelijkbare verplichtingen ingevoerd.

De toegankelijkheid van informatie- en communicatietechnologie (ICT) is verder gestimuleerd, overeenkomstig de mededeling over e-toegankelijkheid²³. Er is een standaardiseringsmandaat opgesteld voor de ontwikkeling van Europese toegankelijkheidseisen voor overheidsopdrachten voor goederen en diensten op het terrein van ICT, dat ook ingaat op de kwestie van de conformiteitsbeoordeling. Een onderzoek naar de wetgeving van de lidstaten inzake de toegankelijkheid van elektronische communicatiemiddelen heeft de noodzaak van versterking van de Europese bepalingen op dat gebied²⁴ verduidelijkt. Er is veel geïnvesteerd in onderzoek naar en ontwikkeling van toegankelijke ICT en ondersteunende technologieën²⁵.

Er is een dialoog gaande met de autoriteiten van de VS, met ondersteuning van gebruikers en de ICT-industrie, die vooral gericht is op normen en de voordelen van wereldwijde markten voor toegankelijkheid. De Commissie neemt deel aan de werkzaamheden van het Amerikaanse Access Board Committee met betrekking tot de herziening van de normen van Section 508 van de US Rehabilitation Act. Ook is er informatie uitgewisseld over de toepassing van toegankelijkheidsnormen voor de gebouwde omgeving.

¹⁸ Verdere informatie over SSGI

http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/questionnaire_en.htm.

¹⁹ Studie "Included in Society", http://ec.europa.eu/employment_social/index/socinc_en.pdf.

²⁰ Oproep tot het indienen van inschrijvingen VT/ 2006/021, eindverslag 2007.

²¹ Handicaps Committee (CDPRR).

²² Verordening (EG) nr. 1107/2006 van 5.7.2006.

²³ COM(2005) 425 definitief van 13.9.2005.

²⁴ INCOM Inclusive Communication group report.

²⁵ Meer dan 60 miljoen euro onder het zesde EU-Kaderprogramma voor onderzoek.

De Commissie heeft verschillende proefprojecten en onderzoeken met betrekking tot de toegankelijkheid van de gebouwde omgeving ondersteund. De resultaten omvatten een gids voor overheidsdiensten over het rekening houden met toegankelijkheid bij aanbestedingen voor bouwopdrachten, opleidingsmateriaal over toegankelijkheid voor professionals, en de oprichting van een Europees netwerk voor toegankelijk toerisme²⁶.

- **Verbetering van de analysecapaciteit van de EU**

Voor beter geïnformeerde en meer gerichte beleidsvorming zijn meer gegevens nodig over de situatie van personen met een handicap. Eurostat heeft in het kader van het European Statistical System zijn inspanningen opgevoerd om de communautaire statistieken betreffende personen met een handicap verder te ontwikkelen.

Bijlage 3 bevat een verslag over de activiteiten van de Commissie betreffende de ontwikkeling van statistieken op dit terrein.

- **Andere relevante ontwikkelingen**

Het in 2006 goedgekeurde PROGRESS-programma (2007-2013)²⁷ biedt steun voor de tenuitvoerlegging van de strategie inzake handicaps, onder andere door medefinanciering²⁸ van de exploitatiekosten van de belangrijkste Europese gehandicaptenorganisaties.

Discriminatie, ook op grond van handicaps, krijgt ook aandacht in het kader van EU- en nationale initiatieven in het kader van het Europees Jaar voor gelijke kansen voor iedereen (2007).

Bijlage 4 geeft meer details over de tenuitvoerlegging van het DAP in 2006-2007.

3.3 Ontwikkelingen op nationaal niveau

In de meeste lidstaten wordt erkend dat personen met een handicap een van de meest kansarme groepen in de samenleving vormen. De lidstaten hebben acties en programma's ontwikkeld die de EU-prioriteiten²⁹ weerspiegelen en die hun inzetbaarheid op de open arbeidsmarkt moeten verbeteren. Het aantal positieve maatregelen neemt toe, maar deze zijn nog onvoldoende geïntegreerd in de bredere werkgelegenheidsstrategieën van de nationale hervormingsprogramma's.

De lidstaten melden ook vooruitgang wat betreft wetgeving in verband met handicaps, onderwijs- en revalidatieprogramma's, gerichte acties voor het verwijderen van belemmeringen voor toegankelijkheid, ondersteuningsfaciliteiten voor personen met een handicap, met inbegrip van maatregelen ter bevordering van zelfstandigheid door zorg in lokaal verband en thuiszorg, en beroepsmogelijkheden om te waarborgen dat personen met een handicap hun rechten daadwerkelijk kunnen uitoefenen. Verschillende lidstaten hebben

²⁶ Bijlage 1 van COM(2005) 604.

²⁷ Besluit nr. 1672/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een communautair programma voor werkgelegenheid en maatschappelijke solidariteit.

²⁸ Meer dan 1,2 miljoen euro in 2007.

²⁹ Nationale verslagen over strategieën voor sociale bescherming en sociale integratie 2007 en verslagen van de lidstaten over werkgelegenheid in hun nationale hervormingsprogramma's voor 2006.

overheidsorganen verplichtingen opgelegd met betrekking tot het bevorderen van gelijke kansen voor personen met een handicap.

Bijlage 5 bevat een verslag over de activiteiten van de lidstaten.

4. PRIORITEITEN VOOR 2008-2009

Uit analyse van de ontwikkeling van de situatie van personen met een handicap en overleg³⁰ met hun vertegenwoordigers, de lidstaten en andere stakeholders is gebleken dat toegankelijkheid als een prioriteit beschouwd moet worden met het oog op actieve integratie en toegang tot rechten.

Toegankelijke goederen, diensten en infrastructuren zijn essentieel voor non-discriminatoire en inclusieve vormen van participatie in veel aspecten van het dagelijks leven in een vergrijzende samenleving, naast het opheffen van barrières die de toegang tot onderwijs en de arbeidsmarkt belemmeren. Toegankelijkheid is ook een centraal element van het VN-verdrag³¹ waardoor een geïntegreerde aanpak van de heterogene behoeften van mannen en vrouwen met een handicap mogelijk wordt.

Om toegankelijkheid te verwezenlijken, moeten belemmeringen die personen met een handicap beletten om gebruik te maken van hun talenten en volledig en op gelijke voet te participeren, vermeden en opgeheven worden. Daartoe dient de integratiegerichte "Design for All"-benadering gecombineerd te worden met specifieke oplossingen voor hulpmiddelen die meerdere beleidsterreinen en instrumenten bestrijken, om systemische vormen van discriminatie te kunnen aanpakken.

Bij EU-opinieonderzoek³² in het kader van het Europees Jaar gelijke kansen voor iedereen stemde 91% van de respondenten in met de stelling dat er meer geld besteed zou moeten worden aan het elimineren van fysieke obstakels voor personen met een handicap, wat mogelijk de behoeften van een vergrijzende bevolking weerspiegelt. In dit verband dient de tenuitvoerlegging van het cohesiebeleid het economische belang van de integratie van mensen met een handicap, en met name van toegankelijkheid, duidelijk te maken.

4.1 Acties voor integratiegerichte participatie door middel van toegankelijkheid

- **Het bevorderen van de toegankelijkheid van de arbeidsmarkt**

Voor het verhogen van de arbeidsparticipatiegraad van mensen met een handicap is een brede aanpak noodzakelijk, door middel van een combinatie van flexibele tewerkstellingsregelingen, ondersteunde werkgelegenheid, actieve integratie, en positieve maatregelen ter aanvulling op de bestaande Europese wetgeving inzake non-discriminatie. De Commissie zal daartoe voorbeelden analyseren van goede praktijken voor redelijke aanpassingen van de werkomgeving ten behoeve van personen met een handicap.

³⁰ D-HLG-vergaderingen in februari en juni 2007.

³¹ Artikel 3 over algemene beginselen en artikel 9 over toegankelijkheid.

³² Discriminatie in de Europese Unie:

http://ec.europa.eu/employment_social/eyeq/uploaded_files/documents/Eurobarometer_report_en_2007.pdf

In aansluiting op haar mededeling over flexizekerheid³³ zal de Commissie nagaan welke mogelijkheden er zijn voor personen met een handicap, in het algemene kader van meer arbeidsmarktflexibiliteit in combinatie met zekerheid, om werk te vinden en te behouden. Typische flexizekerheidstrajecten omvatten flexibele en betrouwbare contractuele regelingen, deeltijd- en tijdelijk werk, actief arbeidsmarktbeleid, brede strategieën voor een leven lang leren, en moderne socialebeschermingsstelsels die voldoende inkomensondersteuning bieden gedurende perioden van werkloosheid. Regelingen voor het behouden van werk om het vroegtijdig verlaten van arbeidsmarkt tegen te gaan en richtsnoeren voor de hervorming van financiële compensatie als inkomensvervanging (uitkeringen voor gehandicapten) zullen ook aan de orde komen. Dit zal gebeuren door middel van de uitwisseling van deskundigen en het identificeren van goede praktijken op basis van een thematisch "peer review" en bijdragen van de D-HLG samen met het Europees Werkgelegenheidscomité (European Employment Committee, EMCO).

Ondersteunde werkgelegenheid biedt persoonlijke begeleiding en aanpassingen van de arbeidsplaats, rekening houdende met de behoeften van personen met een handicap op de open arbeidsmarkt, maar heeft haar potentieel nog niet volledig verwezenlijkt. Er dient meer aandacht te worden besteed aan de behoeften van ondernemingen, om beter aan de vraag naar arbeid te kunnen voldoen. De Commissie zal de aanbieders van arbeidsbemiddelingsdiensten aanmoedigen om samen te werken met werkgevers bij het ontwerpen van beroepsopleidingen en revalidatiediensten. De Commissie zal samenwerken met het Europese netwerk van de hoofden van openbare arbeidsbemiddelingsdiensten³⁴ om voor personen met een handicap toegankelijke arbeidsbemiddelingsdiensten te verbeteren. Zij zal een discussiestuk publiceren met relevante modellen van goede praktijken die de richtsnoeren van de Europese Werkgelegenheidsstrategie weerspiegelen, en suggesties voor het helpen van jongeren met een handicap bij de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt³⁵. Dit document zal ook aan de D-HLG en aan het EMCO voorgelegd worden, met het oog op verdere intensivering van de mainstreaming van het thema handicaps in de nationale hervormingsprogramma's en het aanmoedigen van nationale doelstellingen³⁶. De Commissie zal ook voortgaan ondersteund/begeleid werk te vergemakkelijken in het kader van de vereenvoudigde regels voor overheidssteun, en zal een actief integratiebeleid voor kansarme groepen, waaronder mensen met een handicap, blijven bevorderen, dat de link naar de arbeidsmarkt moet combineren met adequate inkomensondersteuning en toegang tot sociale diensten van goede kwaliteit³⁷.

- **Verbetering van de toegankelijkheid van goederen, diensten en infrastructuren**

Een betere toegang tot goederen, diensten en infrastructuren stelt personen met een handicap in staat hun rol als consumenten te vervullen. Een Europese "toegankelijkheidsmarkt" vereist duidelijke regels voor de betrokken sectoren. Actoren die betrokken zijn bij het ontwerpen, ontwikkelen en produceren in de verschillende sectoren dienen voldoende competent te zijn inzake toegankelijkheid. Beleidsinstrumenten voor het realiseren van toegankelijkheid dienen aangepast te worden aan de individuele ontwikkelingscycli van deze sectoren.

³³ COM(2007) 359 van 27.6.2007.

³⁴ Oppericht in 2007: http://ec.europa.eu/employment_social/employment_strategy/pub_empl_diensten_en.htm.

³⁵ http://ec.europa.eu/employment_social/news/2007/sep/com498_en.pdf.

³⁶ Met name op basis van richtsnoer 19 van de Europese Werkgelegenheidsstrategie.

³⁷ COM(2006) 44 definitief van 8.2.2006.

De Commissie is bezig wetgevende kaders te ontwikkelen betreffende toegankelijkheid op de terreinen vervoer en ICT. Voortbouwend op recente Europese wetgeving betreffende luchtvervoer³⁸, en ook in de Verordening betreffende de sector internationaal vervoer per spoor, inzake de rechten van personen met een handicap en personen met beperkte mobiliteit, is de Commissie voornemens wetgeving voor te stellen op de gebieden maritiem vervoer en vervoer per bus.

Wat ICT betreft, is de Commissie van plan de bepalingen inzake toegankelijkheid te versterken bij de herziening van het pakket elektronische communicatie³⁹, met inbegrip van terreinen als noodhulpdiensten en tekstcommunicatie. Overeenkomstig de toezeggingen die zij gedaan heeft in haar Mededeling over e-toegankelijkheid in 2005, heeft de Commissie de vooruitgang geëvalueerd en nieuwe voorstellen gedaan in haar mededeling over e-inclusie⁴⁰. In 2008 zal de Commissie met name werken aan een horizontale wetgevende benadering voor een toegankelijke informatiemaatschappij, om gelijke rechten en het goede functioneren van de interne markt te waarborgen. Voor de invoering van en onderzoeksactiviteiten betreffende toegankelijke ICT is een budget van meer dan 100 miljoen euro gereserveerd⁴¹.

Stimulering van de concurrentie onder de industrieën op deze terreinen zal bijdragen tot verdere ontwikkeling van de Europese toegankelijkheidsmarkt, waardoor ook de positie op de wereldmarkt verbeterd kan worden. Compatibele en concurrerende oplossingen worden gestimuleerd door de ontwikkeling en het gebruik van toegankelijkheidsnormen, bijvoorbeeld bij overheidsopdrachten, die zowel met de functionele behoeften van de gebruikers als met interoperabiliteit rekening houden, zodat innovatieve oplossingen mogelijk worden.

Toegankelijkheid van de gebouwde omgeving draagt bij tot de duurzaamheid van de bouwsector. Om een toegankelijke publieke ruimte voor iedereen te waarborgen, zal de Commissie een mandaat voorbereiden voor de Europese normalisatieorganisaties voor de ontwikkeling van toegankelijkheidsvoorschriften die met name bij overheidsopdrachten moeten worden toegepast.

- **Het consolideren van de analysecapaciteit van de Commissie ter ondersteuning van toegankelijkheid**

Er zijn meer betrouwbare en vergelijkbare gegevens over handicaps en de participatie van personen met een handicap nodig om de geboekte vooruitgang wat betreft integratie te kunnen meten en om te voldoen aan de monitoringvereisten van het VN-verdrag⁴². De in Bijlage 3 beschreven "Handicaps and Social Integration module" kan ook als zelfstandige module gebruikt worden.

Er zal een Europees academisch netwerk van deskundigen inzake handicaps worden gecreëerd om een wetenschappelijke basis en ondersteuning te bieden door fact-finding, het

³⁸ Verordening (EG) nr. 1107/2006 van 5 juli 2006, PB L 204 van 26.7.2006.

³⁹ http://ec.europa.eu/information_society/beleid/ecommm/tomorrow/roadmap/index_en.htm.

⁴⁰ COM(2007) 694 definitief, Mededeling over het Europees i2010-initiatief voor e-inclusie.

⁴¹ Zevende Kaderprogramma, ICT/vergrijzing, en toegankelijke/inclusieve ICT:

http://cordis.europa.eu/fp7/ict/programme/challenge7_en.html;

Programma voor concurrentievermogen en innovatie, ICT voor toegankelijkheid, vergrijzing en sociale integratie:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_esp/library/ref_docs/docs/cip_ictsp_wp.pdf.

⁴² Artikel 31.

verzamenen van wetenschappelijke gegevens en het formuleren van aanbevelingen die voor het DAP relevant zijn.

4.2 Acties met het oog op volledige uitoefening van grondrechten

- **Het vergemakkelijken van de tenuitvoerlegging van het VN-verdrag**

Voortbouwend op de (succesvolle) goedkeuring van een besluit van de Raad in maart 2007 betreffende de ondertekening van het VN-verdrag, zijn de voor gehandicapten verantwoordelijke ministers van de EU en de Commissie in Berlin in juni tot overeenstemming gekomen over de noodzaak van snelle ratificering door de lidstaten. De Commissie zal begin 2008 een voorstel doen voor een besluit van de Raad om de Europese Gemeenschap in staat te stellen zich bij het VN-verdrag aan te sluiten. Ter voorbereiding daarop screent de Commissie momenteel de communautaire wetgeving om de reikwijdte van de communautaire bevoegdheden vast te stellen, en of het eventueel noodzakelijk is om afgeleide Europees recht te wijzigen of relevante beleidsmaatregelen aan te passen. Bij dit onderzoek zal ook rekening gehouden worden met het effect op de Europese instellingen zelf. De D-HLG zal regelmatig verslag uitbrengen over de vooruitgang met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het VN-verdrag.

Gezien de sterke convergentie tussen de Europese benadering van het thema handicaps en het VN-verdrag zal het DAP kunnen bijdragen tot de praktische tenuitvoerlegging daarvan op Europees niveau, en tegelijkertijd nationale acties aanvullen. Met name de acties op de terreinen werkgelegenheid, sociale diensten, zelfstandig leven, toegankelijkheid en ontwikkelingshulp zullen bijdragen tot de tenuitvoerlegging van het VN-verdrag. De Commissie zal aandacht besteden aan de bepalingen die oproepen tot het combineren van de mainstreaming van genderkwesties met specifieke gendersensitieve maatregelen. Wat toegankelijkheid betreft, neemt de Commissie deel aan het wereldwijde initiatief van de VN voor integratiegerichte (inclusieve) ICT, dat bedoeld is om te tenuitvoerlegging van de bepalingen inzake toegankelijkheid te vergemakkelijken.

De Commissie zal blijven samenwerken met Europese NGO's, overeenkomstig de in het VN-verdrag vervatte verplichting⁴³ om representatieve organisaties van personen met een handicap te raadplegen en ermee samen te werken, en zal de EU-leden van het UN Convention Committee⁴⁴ uitnodigen om lid te worden van de D-HLG.

Effectieve tenuitvoerlegging van het VN-verdrag vereist ook actie van de kant van regionale en plaatselijke overheden. De Commissie zal dit proces ondersteunen door de ontwikkeling van opleidingsmodules om de bewustwording te verhogen en om de interpretatie van wetgeving in het licht van het VN-verdrag te vergemakkelijken.

De nieuwe European Survey Module on Handicaps and Social Integration (ESDIM) voor het meten van arbeidsongeschiktheid, met inbegrip van participatie en milieufactoren, zal bijdragen tot de monitoring van de vorderingen inzake het verwezenlijken van de doelstellingen van het VN-verdrag.

- **Het aanvullen van het communautaire wetgevingskader van bescherming tegen discriminatie**

⁴³ Artikel 4, lid 3.

⁴⁴ Artikel 34.

De Commissie is voornemens om in 2008 een voorstel in te dienen voor een richtlijn⁴⁵ ter aanvulling van het huidige EU-kader op basis van Artikel 13 van het EG-Verdrag betreffende preventie van en bescherming tegen discriminatie buiten de arbeidsmarkt, ook op grond van handicaps. Een dergelijk initiatief betreffende individuele rechten zal ook bijdragen tot het waarborgen van een toegankelijke omgeving. Er wordt gewerkt aan een effectbeoordeling, voortbouwend op informatie die verzameld is door een studie van bestaande wettelijke bepalingen⁴⁶. Verschillende raadplegingen, met inbegrip van een publieke onlinevragenlijst en raadplegingen van NGO's en het bedrijfsleven, hebben plaatsgevonden als onderdeel van deze effectbeoordeling.

5. CONCLUSIES

Deze mededeling weerspiegelt de politieke wil van de EU om ervoor te zorgen dat personen met een handicap gebruik kunnen maken van hun rechten. De mededeling gaat ervan uit dat personen met een handicap burgers en actieve sociaaleconomische actoren zijn die bijdragen tot de totstandkoming van een duurzaam en solidair Europa dat iedereen gelijke kansen biedt. Alle in deze mededeling genoemde acties zijn gericht op het voldoen aan de individuele en gevarieerde behoeften van personen met een handicap.

Om vooruitgang te kunnen boeken op de geïdentificeerde voornaamste beleidsterreinen zijn maximalisering van de synergieën en complementariteit met de activiteiten van lidstaten noodzakelijk. De ministeriële toezeggingen betreffende het aanpakken van gemeenschappelijke uitdagingen en oplossingen bij de tenuitvoerlegging van het VN-verdrag maken de weg vrij voor nationaal consistente en vergelijkbare doelen die de doelstellingen van het VN-verdrag weerspiegelen, alsmede de vorderingen van de Commissie en de lidstaten bij het verwezenlijken van die doelstellingen.

Samenwerking tussen de Commissie en lidstaten is dan ook van cruciaal belang, met actieve betrokkenheid van personen met een handicap en andere relevante stakeholders. De nieuwe jaarlijkse vergaderingen van de voor handicaps verantwoordelijke ministers in de EU zullen de Europese strategie inzake handicaps versterken.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/atwork/programmes/docs/clwp2008_nl.pdf.

⁴⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/pubst/stud/mapstrand1_en.pdf.